31.10.2025

Opetushallitukselle

Asia: Opetussuunnitelman perusteiden (valmistavan opetuksen lisäopetus, äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärät) muutokset

Viite: Lausuntopyyntönne 7.10.2025 diaarinro OPH-5207-2025

1 Yleistä

OAJ kiittää mahdollisuudesta lausua opetussuunnitelman perusteiden uudistuksesta. OAJ pitää uudistuksia tarpeellisina ja pääosin hyvinä. Erityisen myönteisenä OAJ näkee sen, että valmistavan opetuksen lisäopetus on jatkossa osa perusopetusta. Tämä vahvistaa oppilaiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia oppimiseen ja koulunkäyntiin.

Samalla OAJ kantaa huolta opettajien osaamisen kehittämisestä. Opettajien peruskoulutuksessa saatu osaaminen esimerkiksi kielitietoisesta opetuksesta on edelleen puutteellista. Lisäksi täydennyskoulutusrahoituksen leikkaukset vaikeuttavat merkittävästi opettajien osaamisen kehittämistä, mikä voi heikentää uudistuksen toteutumista käytännössä.

OAJ tervehtii ilolla sitä, että valmistavan opetuksen lisäopetuksen järjestämiseen on osoitettu lisää rahoitusta. OAJ on huolissaan rahan riittävyydestä. On tärkeää varmistaa, että rahoitus kohdennetaan tarkoituksenmukaisesti sekä niin, että se kohdistuu kaikille perusopetuksen eri luokka-asteilla opiskeleville oppilaille. Rahan käyttöä tulee seurata säännöllisesti.

2 Perusopetukseen valmistavan OPSin muutokset

Perusopetukseen valmistavan opetuksen opetussuunnitelman perustemuutoksessa taitotasoa on nostettu. OAJ pitää tätä hyvänä muutoksena. On kuitenkin tärkeää, että perusopetukseen valmistavan opetuksen, valmistavan lisäopetuksen sekä S2-opetuksen taitotasotavoitteet ovat linjassa keskenään ja muodostavat selkeän jatkumon.

3 Perusopetuksessa järjestettävä valmistavan opetuksen lisäopetus

Eduskuntakäsittelyssä olevan hallituksen esityksen 103/2025 mukaan lisäopetus rajataan vain ulkomaalaistaustaiselle oppilaalle, joka ei ole syntynyt Suomessa. OAJ pitää tätä rajausta ongelmallisena. Perusteissa pitää tässä yhteydessä avata kokonaisuudessaan, millaista kielellistä tukea rajauksen ulkopuolelle jääville oppilaille on kuitenkin mahdollista tarjota hallituksen esityksen mukaisesti.

OAJ pitää hyvänä, että myös valmistavan lisäopetuksen oppilailla on oikeus oppimisen tukeen.

OAJ kannattaa vastuuopettajan tai -opettajien nimeämistä. Vastuuopettajien määrässä tulee huomioida valmistavan lisäopetuksen oppilasmäärä, jotta tuki on aidosti vaikuttavaa.

Oppilaan opintosuunnitelman tulee olla selkeä, tiivis ja linkittyä osaksi oppimisen tuen pedagogisia asiakirjoja. Lisäksi opetussuunnitelman yhteyteen tulee laatia valtakunnallinen arvioinnin tukipaketti, joka varmistaa arvioinnin yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon.

4 S2-opetus

OAJ pitää tärkeänä, että S2-opetussuunnitelmaa uudistetaan. Tässä yhteydessä olisi ollut perusteltua tarkastella S2-opetuksen kokonaisuutta varhaiskasvatuksesta toisen asteen koulutuksen loppuun saakka.

Luonnos vaikuttaa pääosin hyvältä. On tärkeää, että oppilaat saavat myös oppimisen ja koulunkäynnin tukea, erityisesti opetuskielen tukiopetusta.

Erityisen myönteistä on, että opetusta annetaan samanaikais- ja yhteisopetuksena. Oppilaan oman äidinkielen opiskelun ja sen hyödyntämisen korostaminen on tervetullutta.

OAJ painottaa, että uudistuksessa on huomioitava opettajien osaamisen kehittäminen. OAJ pitää erityisen tärkeänä OPSin kappaletta, joka koskee oppimäärän tarkoituksenmukaisuuden seurantaa ja arviointia.

Siirtymään S2-oppimäärästä S1-oppimäärään on oltava yhtenäiset valtakunnalliset linjaukset ja selkeät kriteerit kielitaidon taitotasoille, joiden perusteilla oppimäärän valinta voidaan tehdä. Myös S2-opetuksen osalta tulee laatia valtakunnallinen arvioinnin tukipaketti, jotta arviointi on yhdenvertaista ja tasa-arvoista sekä sellainen, joka selkeästi tukee opettajan työtä sekä lapsen ja nuoren koulupolkua.

Opetusalan Ammattijärjestö OAJ

Nina Lahtinen
koulutuspolitiikan johtaja

Päivi Lyhykäinen
erityisasiantuntija